

ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน โรงเรียนสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2

THE ADMINISTRATOR LEADERSHIP AFFECTING TO TEACHER SATISFACTION IN
SCHOOL UNDER THE PRACHINBURI PRIMARY EDUCATION SERVICE AREA OFFICE 2

สกล พันธมาศ ชัยพจน์ รังงาม และ สมุทร ชำนาญ
Sakol Puntamas, Chaipot Rakngam and Samoot Chamnan

หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรีเขต 2 กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 278 คน เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าของ ลิกเคอร์ต (Likert's Five Rating scale) มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของ เพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย พบว่า

1. ภาวะผู้นำของผู้บริหารในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรีเขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับได้แก่ การให้รางวัลตามสถานการณ์ การสร้างแรงจูงใจ และความสนใจ

2. ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรีเขต 2 อยู่ในระดับมากทั้งหมดทุกด้าน โดยมีลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับได้แก่ ด้านความสำเร็จในการทำงาน ด้านนโยบายและแผนการบริหารงาน และด้านลักษณะของงานที่ปฏิบัติ

3. ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรีเขต 2 โดยรวมมีความสัมพันธ์กันเชิงบวกในระดับสูงมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พบว่า การกระตุ้นการใช้ปัญญา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรีเขต 2 อยู่ในระดับ สูงมาก รองลงมาคือ การมุ่งสัมพันธ์เป็นรายบุคคล การสร้างแรงจูงใจ ความสนใจ การให้รางวัลตามสถานการณ์ การบริหารแบบวางเฉยเชิงรุก อยู่ในระดับ ค่อนข้างสูง การบริหารแบบวางเฉยเชิงรับมีความสัมพันธ์ อยู่ในระดับ ค่อนข้างต่ำ และการบริหารแบบตามสบายมีความสัมพันธ์ อยู่ในระดับ ต่ำ

4. ภาวะผู้นำของผู้บริหาร การกระตุ้นการใช้ปัญญา การมุ่งสัมพันธ์เป็นรายบุคคล การบริหารแบบตามสบาย การสร้างแรงดลใจ การบริหารแบบวางเฉยเชิงรับ การให้รางวัลตามสถานการณ์ สามารถพยากรณ์ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรีเขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงค่าความแปรปรวนของตัวแปรความพึงพอใจร้อยละ 76.50 รูปสมการคะแนนดิบดังนี้

$$\hat{Y} = .560 + 1.97(X_8) + .208(X_7) + .061(X_4) + .181(X_6) + .081(X_3) + .092(X_1)$$

ABSTRACT

The objectives of this research were to study the relationship between leadership of school administrators and teachers satisfaction under Prachinburi Primary Educational Service Area Office 2. The sample used in the study consisted of 278 teachers working in the school under Prachinburi Primary Educational Service Area Office 2. The instruments used for the data collecting applied Likert 5 levels- rating-scale questionnaires. The test's reliability is 0.98. The statistics utilized in analyzing the data were mean, standard deviation Pearson's Product Moment Correlation coefficient and Stepwise Multiple Regression Analysis.

The results of the study were found as follows:

1. The administrators' behavior of school under Prachinburi Primary Educational Service Area Office 2 was found on high level and the contingent reward was rated at high level.

2. The teacher job satisfaction under Prachinburi Primary Educational Service Area Office 2 was found on high level in overall and each items and the achievement was rated at high level.

3. The correlation between administrator' leadership and the job Satisfaction of the teacher under Prachinburi Primary Educational Service Area Office 2 were at a very high level. The intellectual stimulation was at a very high level. The individualized consideration, inspiration motivation, idealized influence, contingent reward, and active management-by-exception were at a high level. The laissez-faire leadership was low level.

4. The administrators' leadership as Contingent reward, passive management-by-exception, intellectual stimulation, lasses-faire leadership inspiration motivation, individualized consideration would be able to predict the job satisfaction of the Teachers under Prachinburi Primary Educational Service Area Office 2 at 0.05 significant level The prediction ability is accounted for about 76.50%. The form equation was as follows:

$$\hat{Y} = .560 + 1.97(X_8) + .208(X_7) + .061(X_4) + .181(X_6) + .081(X_3) + .092(X_1)$$

คำสำคัญ

ภาวะผู้นำ ผู้บริหาร ความพึงพอใจ การปฏิบัติงาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2

ความสำคัญของปัญหา

ในการเปลี่ยนแปลงของสังคมในประเทศไทยมีการเดินหน้าและพัฒนาสิ่งต่างๆอย่าง ต่อเนื่องและไม่หยุดยั้งในด้าน วัตถุ เทคโนโลยีต่างๆ และมนุษย์ที่จะต้องพัฒนาชีวิตเพื่อก้าวไปตาม สังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงไป ในขณะเดียวกันองค์กรต่างๆที่ต้องอยู่กับสังคมที่ต้องพัฒนาตามกันโดย ปฏิเสธไม่ได้ ไม่เว้นแม้แต่องค์กรการศึกษา เพื่อให้ระบบการจัดการศึกษาและสถานศึกษาที่จะทำให้ สามารถตอบสนองต่อความต้องการและสอดคล้องกับสังคมปัจจุบันและอนาคต บุคคลที่มีความสำคัญ อย่างยิ่งที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้ก็คือผู้บริหารสถานศึกษา เพราะต้องเป็นผู้นำและผู้ ประสานความร่วมมือจากทุกฝ่าย รวมทั้งประสานสัมพันธ์กับชุมชน ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเรื่อง การเรียนการสอน มีความสามารถในการระดมทุนและใช้ทรัพยากรเพื่อการบริหารอย่างมี ประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเปรียบเป็นจอมทัพสำคัญที่จะนำองค์กรให้ก้าวไป ในกระแสแห่ง การปฏิรูปได้อย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรีเหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบัน นำไปสู่เป้าหมายที่พึงประสงค์ เพราะผู้บริหารเป็นผู้นำสถานศึกษาต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินการ ตลอดจนต้องมีภาวะผู้นำเพื่อนำสถานศึกษาบรรลุมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด (ธีรดา สืบวงศ์ชัย, 2553)

จากการศึกษาภาวะผู้นำพบว่ามีความหมายใหม่แนวทางหนึ่งที่ได้ศึกษาภาวะผู้นำการ เปลี่ยนแปลงของ แบสและริกกีโอ (Bass,& Riggio, 2006) ซึ่งมีแนวคิดที่ว่าผู้นำต้องเป็นผู้เปลี่ยนแปลง การปฏิบัติงานของผู้ตามให้เกิดความพยายามที่จะปฏิบัติงานเกินเป้าหมายที่กำหนด ต้องเปลี่ยน ทัศนคติ ความเชื่อ แรงจูงใจ และความเชื่อมั่นของผู้ตามให้มีภาวะผู้นำในระดับสูง ภาวะผู้นำใน แนวคิดดังกล่าวมี 2 ประเภท คือ ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพ (Transformational Leadership) เป็นกระบวนการที่ผู้นำมีอิทธิพลต่อผู้ร่วมงานและผู้ตาม โดยเปลี่ยนแปลงความพยายามและพัฒนา ความสามารถของผู้ร่วมงานและผู้ตามให้ไปสู่ ระดับที่สูงขึ้น ทำให้เกิดการตระหนักรู้ในภารกิจและ วิสัยทัศน์ของทีมและขององค์กร จูงใจให้ผู้ร่วมงานและผู้ตามมองให้ไกลเกินกว่าความสนใจของพวกเขาไปสู่อะไรของกลุ่ม องค์กรหรือสังคม และภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยน (Transactional Leadership) เป็นกระบวนการที่ผู้นำให้รางวัลหรือลงโทษผู้ตาม ขึ้นอยู่กับผลการปฏิบัติงานของผู้ตาม ผู้นำใช้กระบวนการแลกเปลี่ยนเสริมแรงตามสถานการณ์ จูงใจผู้ตามให้ปฏิบัติงานและช่วยให้ผู้ตาม บรรลุเป้าหมาย โดยผู้นำจะระบุบทบาท และข้อกำหนดงานที่ชัดเจน ทำให้ผู้ตามมีความเชื่อมั่นที่จะ ปฏิบัติงาน และเห็นคุณค่าของผลลัพธ์ ซึ่งผู้นำจะต้องรู้ถึงสิ่งที่ผู้ตามจะต้องปฏิบัติเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่ ต้องการผู้นำจูงใจโดยเชื่อมโยงความต้องการและรางวัลกับความสำเร็จตามเป้าหมาย รางวัลส่วนใหญ่ เป็นรางวัลภายนอก โดยผู้นำจะต้องรับรู้ความต้องการของผู้ตาม (สมุทพร ชำนาญ, 2554)

ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูขึ้นอยู่กับหลายองค์ประกอบตามความเป็นไปในการ ใช้ชีวิตประจำวันและสภาพภาระหน้าที่ของแต่ละบุคคลซึ่งมีความต้องการที่จะก้าวหน้าในหน้าที่การ งานรวมถึงสภาพจิตใจที่เป็นความสุขส่วนตัวและความเป็นอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขตลอดชีวิต ความพึงพอใจเป็นเรื่องส่วนตัวของแต่ละบุคคลเป็นความปรารถนาเป็นพลังผลักดันภายในใจของแต่ละ

ละคนที่จะเร่งเร้าให้บุคคลมีพฤติกรรมบางอย่างพฤติกรรมดังกล่าวอาจเป็นการปรับปรุงสร้างสรรค์หรือทำอะไรที่ผิดแปลกไปจากเดิม การสร้างแรงจูงใจจึงมีความสำคัญมากเพราะการจูงใจจะช่วยชักนำให้มนุษย์นำศักยภาพของตนออกมาใช้ในการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและผู้บริหารต้องแสดงพฤติกรรมในการบริหารงานในทางที่จะกระตุ้นและสร้างแรงจูงใจให้แก่ครูทุกคน เกิดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถเกิดประสิทธิผลสูงสุดแก่โรงเรียนทำให้ครูรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนก็จะก่อให้เกิดความผูกพันแก่องค์กรหรือโรงเรียนการสร้างความพึงพอใจในโรงเรียนนั้นเป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่จะสามารถสร้างความรัก ความศรัทธา ความผูกพัน และความพึงพอใจของครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนให้เกิดกับโรงเรียน เพื่อให้ครูเกิดความจงรักภักดีต่อโรงเรียนและปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพพอที่ศตนและเวลาให้กับงานในหน้าที่เกิดความภาคภูมิใจและความรู้สึกร่วมเป็นส่วนหนึ่งของความสำเร็จในโรงเรียน (กันยา เทพกัน, 2553)

ปัจจุบันผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 มีผู้บริหารปฏิบัติราชการในโรงเรียน ขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ มีประสบการณ์ที่แตกต่างกัน และผู้บริหารสามารถให้คำแนะนำแก่บุคคลในโรงเรียนที่ปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติตามนโยบายของโรงเรียนได้และที่สำคัญ ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรงต่อความเจริญก้าวหน้าของโรงเรียนเป็นผู้วางแผนงานเกี่ยวกับอนาคตของโรงเรียน จึงกล่าวได้ว่า ผู้บริหารเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งต่อความสำเร็จของโรงเรียนและสร้างความพึงพอใจในการปฏิบัติงานและจะนำพาสถานศึกษาสู่คุณภาพตามเป้าหมายที่วางไว้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2, 2556)

จากความเป็นมาและสำคัญดังกล่าวจะเห็นได้ว่าครูยังต้องการการดูแลเอาใจใส่จากผู้บริหารในการช่วยเหลือในด้านต่างๆผู้บริหารโรงเรียนจึงควรที่จะส่งเสริมให้ครูผู้สอนเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงานเพื่อช่วยให้การดำเนินงานในโรงเรียนประสบความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง ผู้วิจัยจึงสนใจนำภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงตามทฤษฎีของ แบสและริกกีโอ (Bass and Riggio ,2006 อ้างถึงใน สมุทร ชำนาญ, 2553) มาเป็นพฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 และศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรีเขต 2 เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของผู้บริหารที่อยู่ในฐานะการเป็นผู้นำและเป็นความคาดหวังในความพึงพอใจของครูในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพมีความสุขมีและความร่วมมือกันในการปฏิบัติงานเพื่อให้องค์กรประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ต่อไป

โจทย์วิจัย/ปัญหาวิจัย

1. ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน อยู่ระดับใด
2. ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรีเขต 2 อยู่ระดับใด
3. ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรีเขต 2 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน มีความสัมพันธ์กันหรือไม่

4. ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนสามารถพยากรณ์ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรีเขต 2 ได้หรือไม่

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรีเขต 2
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรีเขต 2
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรีเขต 2
4. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรีเขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่

1. สอบถามความคิดเห็นของครูผู้สอน เกี่ยวกับลักษณะของภาวะผู้นำตามแนวคิด เบส และริกกีโอ (Bass & Riggio, 2006) ซึ่งได้ศึกษาพฤติกรรมภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยนและภาวะผู้นำการเปลี่ยนสภาพ เป็นแบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของ ลิเคอร์ท (Likert' s Five Rating scale, 1976)
2. สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู โดยใช้ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับความพึงพอใจในแต่ละด้าน จำนวน 6 ด้าน คือ 1) ด้านความสำเร็จในการทำงาน 2) ด้านการยอมรับนับถือ 3) ด้านลักษณะของงานที่ปฏิบัติ 4) ด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งงาน 5) ด้านนโยบายแผนการบริหารงาน 6) ด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชาเป็นแบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของ ลิเคอร์ท (Likert' s Five Rating scale,1976)
3. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลอง (Try -out) ใช้กับครูผู้สอนโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 เป็นครูผู้สอนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม
4. วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบาค (Cronbach, 1990) นำผลที่ได้จากการวิเคราะห์หาค่าจำแนกรายข้อ ระหว่างคะแนนรายข้อตั้งแต่ 0.40 - 0.87 และมีค่าความเชื่อมั่น ทั้งฉบับเท่ากับ 0.98 นำไปใช้เป็นข้อคำถามในการตอบแบบสอบถาม

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 โดยหาคะแนนค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 โดยใช้วิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบ เพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation)

3. การวิเคราะห์ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนที่สามารถพยากรณ์ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า

1. ภาวะผู้นำของผู้บริหารในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรีเขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับได้แก่ การให้รางวัลตามสถานการณ์ การสร้างแรงดลใจ และความเสนาหา

2. ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรีเขต 2 อยู่ในระดับมากทั้งหมดทุกด้าน โดยลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับได้แก่ ด้านความสำเร็จในการทำงาน ด้านนโยบายและแผนการบริหารงาน และด้านลักษณะของงานที่ปฏิบัติ

3. ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรีเขต 2 โดยรวมมีความสัมพันธ์กันเชิงบวกในระดับสูงมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พบว่า การกระตุ้นการใช้ปัญญา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรีเขต 2 อยู่ในระดับ สูงมาก รองลงมาคือ การมุ่งสัมพันธ์เป็นรายบุคคล การสร้างแรงดลใจความเสนาหา การให้รางวัลตามสถานการณ์ การบริหารแบบวางเฉยเชิงรุก อยู่ในระดับ ค่อนข้างสูง การบริหารแบบวางเฉยเชิงรับมีความสัมพันธ์ อยู่ในระดับ ค่อนข้างต่ำ และการบริหารแบบตามสบายมีความสัมพันธ์ อยู่ในระดับ ต่ำ

4. ภาวะผู้นำของผู้บริหาร แบบการให้รางวัลตามสถานการณ์ การบริหารแบบวางเฉยเชิงรับ การกระตุ้นการใช้ปัญญา การบริหารแบบตามสบาย การสร้างแรงดลใจ การมุ่งสัมพันธ์เป็นรายบุคคล สามารถพยากรณ์ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรีเขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงค่าความแปรปรวนของตัวแปรความพึงพอใจร้อยละ 76.50 รูปสมการคะแนนดังนี้

$$\hat{Y} = .560 + 1.97(X_8) + .208(X_7) + .061(X_4) + .181(X_6) + .081(X_3) + .092(X_1)$$

อภิปรายผล

1. จากผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารในโรงเรียนสังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรีเขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมีการปฏิรูปการศึกษาที่เป็นนโยบายทำให้ผู้บริหารโรงเรียนต้องพัฒนาตนเองโดยการเข้ารับอบรมจากหน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานอื่นซึ่งต้องปฏิรูปการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาโรงเรียนให้ได้ตามมาตรฐานเพื่อ

เป็นภาวะผู้นำที่มีอิทธิพลต่อผู้ร่วมงานและผู้ตามโดยใช้ความพยายามเปลี่ยนแปลงและพัฒนาความสามารถของผู้ตามให้ไปสู่ ระดับที่สูงขึ้น จูงใจให้ผู้ตามมองให้ไกลเกินกว่าความสนใจของตัวเอง ไปสู่ประโยชน์ของกลุ่ม องค์กรหรือสังคม ซึ่งเป็นกระบวนการที่ผู้นำสามารถให้รางวัลหรือลงโทษผู้ตาม ขึ้นอยู่กับผลการปฏิบัติงานของผู้ตาม โดยเชื่อมโยงความต้องการและรางวัลกับความสำเร็จตามเป้าหมาย คูเนอทและเลวิส (Kuhnert & Lewis, 1987) ได้ศึกษาลักษณะของภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพและภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยน พบว่า ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพจะอยู่ในระดับที่มีค่าสูงกว่า ภาวะผู้นำการแลกเปลี่ยน คือผู้นำในลักษณะของผู้นำการแลกเปลี่ยนจะมีลักษณะการทำงานด้วยแรงจูงใจเพื่อประโยชน์ของทั้งสองฝ่ายในขณะที่ผู้นำการเปลี่ยนสภาพจะอยู่ในระดับที่พัฒนาสูงขึ้นไป จะไม่สนใจต่อความต้องการของตนเอง แต่จะเริ่มเห็นคุณค่าของหมู่คณะและหน่วยงานซึ่งเป็นคุณค่า และคุณธรรมที่สูงกว่า ผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพจะเสียสละประโยชน์ส่วนตนเองก้าวเข้าถึงจิตใจของผู้ตาม กระตุ้นให้ลูกน้องเห็นคุณค่าของควมมีอุดมคติ เพื่อที่จะไม่ทำงานตามหน้าที่เพียงเพื่อเงินเดือนหรือผลตอบแทนไปวันๆ อีกทั้งพยายามเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ความเชื่อ ของผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาให้เกิดการยอมรับและทำงานจนบรรลุเป้าหมายที่ยาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัมพร อิศสรารักษ์ (2548) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ภาวะผู้นำแบบปฏิรูป อยู่ในระดับมาก และงานวิจัยของ ศุภกิจ สานุสัจย์ (2547) ได้ศึกษาเรื่องภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูผู้สอนโดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุดม สิงห์โตทอง (2550) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก รวมทั้งงานวิจัยของ ชมพูนุช สิงห์สาคร (2554) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ของรัฐ อำเภอมะนัง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ผลการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรีเขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการตอบสนองความต้องการส่วนบุคคล ในด้านความพึงพอใจในการทำงานมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อผู้ใต้บังคับบัญชา แมนนิง (Manning, 1977) ได้ศึกษาสภาพความพึงพอใจและสภาพความไม่พึงพอใจในการทำงานของครู โดยใช้ทฤษฎีของเฮอริชเบอร์เกอร์ กลุ่มตัวอย่างเป็นครู 30 คน ผลวิจัยพบว่าองค์ประกอบของปัจจัยกระตุ้นในด้านความสำเร็จของงาน การยอมรับนับถือ และความก้าวหน้าในงาน มีความสำคัญมากในการจูงใจให้ทำงาน โดยเฉพาะความสำเร็จในงานและการยอมรับนับถือ และเซอร์จิโอวานนิ (Sergiovanni, 1983) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่ส่งผลให้เกิดความพึงพอใจและความไม่พึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู พบว่าการได้รับการยอมรับนับถือ ความสำเร็จของงาน และความรับผิดชอบเป็นองค์ประกอบที่ส่งผลให้ครู

เกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ครูมีความรู้สึกที่ดีต่อความสำเร็จของงาน และการยอมรับนับถือในระดับสูง สอดคล้องกับ ศุภกิจ สานุสตัย (2547) ได้ศึกษาเรื่องความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่าความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษาโดยภาพรวม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกับ สุพิช จ้อยกลาง (2550) ได้ศึกษาเรื่องความพึงพอใจในการทำงานของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 1 ผลการวิจัยพบว่าความพึงพอใจในการทำงานของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และแยกตามปัจจัยอยู่ในระดับมากด้วย รวมทั้งงานวิจัยของ ศิริชัย มาประเสริฐ (2551) ได้วิจัยเรื่องภาวะผู้นำของผู้บริหารกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชา กรณีศึกษา บริษัท กฤตพรพรรณ จำกัด ผลการวิจัยพบว่าความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาในระดับปฏิบัติการของบริษัทโดยภาพรวมและรายด้านมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธีรดา สืบวงษ์ชัย (2553) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 พบว่า ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับประถมศึกษาปราชญ์บุรีเขต 2 โดยรวมมีความสัมพันธ์กันเชิงบวกในระดับสูงมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เป็นเพราะการปฏิบัติงานในโรงเรียนซึ่งมีผู้บริหารเป็นผู้บังคับบัญชาและภาวะผู้นำมีผลต่อการปฏิบัติงานโดยตรงหมายความว่าผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำมากความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูจะอยู่ในระดับมากด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ แกลโลเวย์ (Galloway, 1968) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของครูใหญ่ในโรงเรียนประถมศึกษา ในรัฐมิสซิสซิปปี กับ ขวัญของครู พบว่า พฤติกรรมของผู้นำมีความสัมพันธ์กับขวัญของครูในทางบวก พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารยังมีอัตราสูง ขวัญของครูยิ่งสูงขึ้นไปด้วย พฤติกรรมผู้นำมีสัมพันธภาพต่อขวัญของครูมากที่สุด พฤติกรรมผู้นำมีทีมงานไม่ส่งผลต่อขวัญของครูเลย และงานวิจัยของ เชิดชัย อุทัยวี (2549) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศงขลา เขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน มีความสัมพันธ์กันทางบวกกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศงขลา เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ รวมทั้งงานวิจัยของ ธีรดา สืบวงษ์ชัย (2553) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 มีความสัมพันธ์กันเชิงบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และ แจง (Jang, 1987) ได้ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมภาวะผู้นำได้แก่พฤติกรรมการติดต่อสื่อสารของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษากับความพึงพอใจของครู พบว่า ถ้าผู้นำ

มีพฤติกรรมให้การสนับสนุนอำนวยความสะดวกในการทำงานแก่ครุมีเป้าหมายที่ชัดเจนยอมรับความคิดเห็นของครุมากขึ้นน้อยเพียงใด ก็จะทำให้ครุมีความพึงพอใจในการทำงานมากขึ้นเท่านั้น

4. ภาวะผู้นำของผู้บริหาร การกระตุ้นการใช้ปัญญา การมุ่งสัมพันธ์เป็นรายบุคคล การบริหารแบบตามสบาย การสร้างแรงดลใจ การบริหารแบบวางเฉยเชิงรับ แบบการให้รางวัลตามสถานการณ์ สามารถพยากรณ์ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครุ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัจจุบันสถานการณ์มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาประกอบกับข่าวสารทางเทคโนโลยีที่ทันสมัยที่เข้ามามีบทบาทต่อชีวิตประจำวันอยู่เสมอ ผู้บริหารต้องสามารถให้การส่งเสริม สนับสนุน และใช้เทคนิคและวิธีการบริหาร เพื่อโน้มน้าวจิตใจให้ครุเปลี่ยนแปลงความสนใจเพื่อตนเองไปสู่การทำประโยชน์เพื่อส่วนรวมหรือเพื่อองค์กร ดังนั้นภาวะผู้นำจึงมีความจำเป็นที่ต้องใช้ในการบริหารงานขององค์กรเพื่อสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครุในโรงเรียนเพื่อเป็นแรงกระตุ้นให้ครุได้เกิดความคิดหรือวิธีปฏิบัติหน้าที่ของตนเองให้นำไปสู่เป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่โรงเรียนวางไว้ ซึ่งสอดคล้องกับ เชิดชัย อุทัยวี (2549) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครุผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศงขลา เขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่สามารถใช้พยากรณ์ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครุสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศงขลา เขต 2 มี 5 ตัวแปรคือ การสร้างแรงดลใจ การคำนึงเอกบุคคล การบริหารแบบวางเฉย การให้รางวัลตามสถานการณ์ที่เหมาะสม การสร้างบารมี ส่วนการกระตุ้นการใช้ปัญญา ไม่สามารถพยากรณ์ได้ รวมทั้งงานวิจัยของ อภิชา มิเพียร (2552) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครุสถานศึกษาเอกชนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิเขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสามารถพยากรณ์ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครุสถานศึกษาเอกชนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิเขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และงานวิจัยของ สุรีย์พร ศรีวัฒน์ (2549) ได้ศึกษา พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครุโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน เขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก พบว่า พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารแบบบงการ แบบมุ่งความสำเร็จ แบบให้การสนับสนุน และแบบมีส่วนร่วมสามารถพยากรณ์แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครุโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน เขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ผู้บริหารควรให้ความสำคัญของการกระตุ้นการใช้ปัญญา เนื่องจากมีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครุผู้สอนมากที่สุด
2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ควรนำผลการวิจัยภาวะผู้นำในด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญา การมุ่งสัมพันธ์เป็นรายบุคคล การบริหารแบบตามสบาย การสร้างแรงดลใจ การบริหารแบบวางเฉยเชิงรับ แบบการให้รางวัลตามสถานการณ์ ไปเป็นแนวทางให้ครุเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อปัจจัยอื่น เช่น ความสุขในการทำงาน ประสิทธิภาพผลของโรงเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ฯลฯ
2. ควรศึกษาโดยการวิจัยเชิงคุณภาพด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียน ที่มีผลการปฏิบัติงานเป็นเลิศ

บรรณานุกรม

- กันยา เทพกัน. (2553). **ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตบางนา กรุงเทพฯ.** งานนิพนธ์การศึกษา มหาวิทยาลัย สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชมพูนุช สิงห์สาคร.(2554).**ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพของผู้บริหารโรงเรียนกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐ อำเภอมือ่ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1.** งานนิพนธ์ศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เชิดชัย อุทัยวี.(2549).**การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สกลนคร เขต 2.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ธีรดา สীবวงษ์ชัย.(2553).**ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาจันทบุรีเขต 2.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ศิริชัย มาประเสริฐ. (2551). **ภาวะผู้นำของผู้บริหารกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงาน กรณีศึกษา บริษัท กฤตพรพรรณ จำกัด.** งานนิพนธ์บริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัย สาขาวิชาการจัดการองค์การ. ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีปทุมวิทยาเขตชลบุรี.
- ศุภกิจ สานุสัจย์ (2547). **ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏเลย.
- สมุท ขำนาญ (2553). **ภาวะผู้นำทางการศึกษา ทฤษฎีและปฏิบัติ.** ระยอง: พี.เอส.การพิมพ์. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 (2556) . **แผนปฏิบัติการฯ 2556.** ปราจีนบุรี: กลุ่มนโยบายและแผนงาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปราจีนบุรี เขต 2.
- สุพิช จุ้ยกลาง (2550). **ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการทำงานของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่**

- การศึกษานครราชสีมา เขต 1.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- สุรีย์พร ศรีวัฒนะ.(2549).**พฤติกรรมผู้บริหารโรงเรียนกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน เขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก.**
วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อภิชา มิเพียร. (2552). **ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูสถานศึกษาเอกชนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิเขต 2.**
วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อัมพร อิศสรารักษ์.(2548).**ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตภาคตะวันออก.** วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อุดม สิงห์โตทอง. (2550). **พฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2.** งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Alderfer, C. P. (1972). **Existence Relatedness and Growth.** New York: The Free Press.
- Bass, B.M. & Riggio,R.E.(2006).**Transformation Leadership.** 2nded. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates , Publisher.
- Cronbach, L.J.(1990).**Essentials of psychological tasting** 5thed. New York: Harper Collins.
- Galloway,J.L.(1968). A study of relationship between leader behavior of Mississippi public elementary school principal and teacher morale. **Dissertation Abstracts International, 36(4),1941-A**
- Herzberg, F. Mausner, B. & Snydeman, B.(1959).**The motivation to work.** New York: John and sons.
- Jang,N.J.(1987).**Leadership in organization.** 2nded. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Krejcie,R.V.,& Morgan,D.W. (1970). Determining sample size for research activities. **Educational and Psychological measurement, 30(3), 607-610.**
- Kuhnert, K.W., & Levis, P.(1987).Transactional and transformational leadership : A constructive development analysis. **Academy of Management Review, 12, 648-657.**
- Likert, R. (1984). **New Patterns of Management.** New York: McGraw Hill.
- Manning, R.C.(1977). The satisfiers and dissanshers of Virginia superintendent of school. **Dissertation Abstracts International, 37(7),1452-A**
- Mc Clelland, D.C.(1961). **The Achieving society.** New York: The Free Press.

Moslow, A. H.(1954).**Motivation and Personality**. New York: Harper and Brothers.

Sergiovanni, T.J. (1983). **Factors which affect satisfaction and dissatisfaction of teacher exploration in education educational administration.**

Louisc: University of Queensland Press.